

Zápis ze zasedání Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením (VVOZP),

kteřé se konalo v pátek 07.10.2022 od 10:00 hodin v zasedacím sále vlády č. 147.

Přítomné členky a členové VVOZP

Ivana Ambrosová (SPMP ČR), Petr Běhunek (NRZP ČR), Martina Děvěrová (MPO), Terezie Hradilková (členka určená ministrem pro legislativu), Václav Krása (NRZP ČR), Jiří Morávek (NRZP ČR), Josef Postránecký (MV), Pavel Ptáčník (ÚV ČR), Karel Rychtář (AZPP ČR), Klára Šimáčková Laurenčíková (ÚV ČR), Jiří Valenta (MF), Jiří Vencl (NRZP ČR), Alexandr Zvonek (MU)

Nepřítomné členky a členové VVOZP

Vladimír Balaš (MŠMT), Andrea Brzobohatá (No Foot No Stress), Petr Fiala (předseda vlády ČR), Lenka Hlubučková (MD), Marian Jurečka (MPSV), Jana Kotalíková (ÚV ČR), Milan Němeček (MK), Zdislava Odstrčilová (MPSV), Marta Pečeňová (Za sklem), Svatopluk Pohořelý (MŠMT), Václav Polášek (SONS ČR), Jaroslav Slavík (NRZP ČR), Venuše Škampová (MZ), Vlastimil Válek (MZ)

Pověření zástupci omluvených členů a členek VVOZP

Michal Černý (MŠMT), Štefan Čulík (MPSV), Stanislav Dvořák (MD), Zuzana Freitas Lopesová (MPSV), Blanka Kavková (MZ), Iva Matějková (MK)

Hosté

Andrea Baršová (ÚV ČR), Nicole Fryčová (KVOP), Martina Hejdová (MZ), Kateřina Jelínková (SONS ČR), Gabriela Krauszová (MMR), Václav Mikula (přepisovatel), Petr Novák (MMR), Romana Petráňová (tlumočnice), Václav Walach (In IUSTITIA), Jan Wolf (MZ), Luboš Zajíc (SONS ČR)

Sekretariát VVOZP

Blanka Espinoza, Martina Jelínková, Markéta Skalská

Informace k usnášeníschopnosti

K 07.10.2022 má VVOZP 27 členů. VVOZP je usnášeníschopný při účasti nadpolovičního počtu členů a členek či v případě členů a členek zastupujících ústřední orgány státní správy jejich pověřených zástupců a zástupkyň (dále jen „členové a členky“), tj. 14. Při zahájení zasedání bylo přítomno 19 členů a členek. VVOZP byl tedy usnášeníschopný.

Jednání zahájila a řídila místopředsedkyně VVOZP Klára Šimáčková Laurenčíková. Na úvod přivítala účastníky, a protože oproti pozvánce došlo k několika změnám v programu zasedání, předala slovo Martině Jelínkové, aby VVOZP seznámila s aktuálním zněním programu.

Václav Krása navrhl vypustit bod 4 „Návrh NRZP ČR na kompenzaci zvýšené spotřeby elektrické energie pro osoby se zdravotním postižením“. Místo tohoto bodu navrhl zařadit jako nový bod 4 „Dotace pro nestátní neziskové organizace ze strany MMR ČR“. Dále požádal, aby v bodu 1 nebylo kontrolováno plnění úkolu týkajícího se kompenzace růstu cen zdravotnických prostředků,

neboť tuto problematiku předkládá NRZP ČR jako samostatný bod 3, a také aby nebylo v rámci bodu 1 kontrolováno plnění úkolu „Kompenzace růstu cen pohonných hmot pro osoby se zdravotním postižením“. Tento návrh na vypuštění bodů odůvodnil tím, že úkoly byly vyřešeny, došlo k dohodě o zvýšení příspěvku na mobilitu na 900 Kč a zároveň bude příspěvek na mobilitu na základě dohody MPSV, poslanců a NRZP ČR u lidí, kteří používají dýchací přístroje, navýšen o další 2 tisíce Kč měsíčně.

Karel Rychtář navrhl doplnit do bodu 1 ke kontrole úkolů také bod týkající se řešení systému podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Pavel Ptáčník vysvětlil, že tento bod nebyl ke kontrole zařazen, neboť je to úkol dlouhodobé povahy a bude se muset řešit na vyšší úrovni. Jediným pozitivním posunem je to, že bylo přijato nařízení vlády ke zvýšení příspěvku pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením, co se týče koncepčních věcí, k žádnému posunu od minulého zasedání nedošlo. Klára Šimáčková Laurenčíková ujistila, že toto téma je velmi důležité, bude uskutečněno jednání s vedením MPSV zabývající se touto agendou. Z těchto důvodů tedy nebyl návrh Karla Rychtáře do programu zařazen.

Následně dala Klára Šimáčková Laurenčíková hlasovat o programu jednání s navrženými úpravami, který VVOZP přijal 19 hlasy přítomných členů a členek.

Schválený program:

1. Kontrola úkolů uložených v souvislosti s projednávanými body na předchozím zasedání:
 - Problém sdílených elektrokoloběžek a kol ve městech ČR (MD, MV),
 - Dlouhodobé porušování základních práv osob se sluchovým postižením v souvislosti s přístupem k audiovizuálním mediálním službám (MK),
 - Dotační řízení pro poskytovatele sociálních služeb u nadregionálních a celostátních projektů (MPSV),
2. Změna Jednacího řádu Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením,
3. Návrhy NRZP ČR k růstu cen zdravotnických prostředků,
4. Dotace pro nestátní neziskové organizace ze strany MMR ČR,
5. Informace o průběhu a výsledcích dotačního řízení programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků osob se zdravotním postižením pro rok 2022,
6. Návrh NRZP ČR na zvýšení finančních prostředků dotačního programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků osob se zdravotním postižením pro rok 2023,
7. Zajištění požadavku na bezbariérové užívání staveb v prováděcích předpisech k novému stavebnímu zákonu,
8. Představení tématu násilí a předsudečného násilí na lidech se zdravotním postižením,
9. Informace o naplňování Národního rozvojového programu mobility pro všechny v roce 2021,
10. Různé.

1. Kontrola úkolů uložených v souvislosti s projednávanými body na předchozím zasedání:

- **Problém sdílených elektrokoloběžek a kol ve městech ČR (MD, MV)**

Na červnovém zasedání VVOZP byl projednáván bod „Problém sdílených elektrokoloběžek a kol ve městech ČR“ předložený Václavem Poláškem za Sjednocenou organizaci nevidomých a slabozrakých ČR. VVOZP požádal Ministerstvo dopravy a Ministerstvo vnitra, aby se ohrožením

zejména nevidomých a slabozrakých chodců, plynoucím ze zvyšujícího se počtu elektrokoloběžek a elektrokol ve městech, zabývala a aby buď navrhla novou zákonnou úpravu, nebo doporučila obcím, jak problém v souladu s existující právní úpravou účinně řešit, a aby o uskutečněných jednáních a jeho výsledcích byl následně VVOZP informován.

Stanislav Dvořák informoval, že MD oslovilo kolegy z MV ohledně situace s problematikou sdílených elektrokoloběžek, je to problém zasahující do více resortů. Ministerstvo vnitra má pracovní skupinu a je připraveno následně vydat metodický pokyn pro obce, kde zkonsoliduje informace, jak mají obce postupovat. Obce využívají různé nástroje, cílem je, aby nástroje byly pro všechny srozumitelné. Konkrétní příklad je Hradec Králové, kde byly sdílené koloběžky vytlačeny z veřejného prostoru, ale sdílená kola tam zůstala, protože provozovatelé sdílených elektrokoloběžek nechtěli přistoupit na podmínky města. Ještě je třeba sejít se s MPO ohledně nástroje, kterým je tržní řád, který je v jeho gesci. Cílem je připravit ucelený materiál pro obce i příklady dobré praxe, jak postupují jiné obce v regulaci. Záměrem je, aby si každá obec mohla nastavit regulaci podle svých požadavků, podmínek a problémů, se kterými se setkává.

Josef Postránecký za MV doplnil, že obce mají skutečně v současné době všechny potřebné nástroje k případné regulaci provozu těchto dopravních zařízení, buď mohou obecně závaznou vyhláškou stanovit místní poplatek za využití těchto veřejných prostranství, nebo mohou nařízením obce vyčlenit příslušné prostory nebo zakázat provoz zařízení na jiných prostorech, případně kompletně neumožnit takovýto provoz respektive využití veřejných prostranství pro tyto dopravní prostředky. Mají také k dispozici represivní nástroje, pokud dojde k porušení příslušných obecně závazných právních předpisů. V tuto chvíli není třeba z pohledu MV měnit nebo přijímat žádné právní předpisy, s využitím stávajících právních předpisů je možné tento problém v praxi řešit.

Rozprava:

Klára Šimáčková Laurenčíková se dotázala, zda existuje časový horizont vzniku metodiky a její následné distribuce obcím.

Stanislav Dvořák a Josef Postránecký uvedli, že termín je do konce tohoto roku.

Luboš Zajíc za SONS ČR konstatoval, že bude rád, když metodika pro obce vnikne, aby se nestávalo, že obce řeknou, aby se SONS ČR obracela na provozovatele elektrokoloběžek a řešila tuto problematiku s nimi. Věřící, že bude řešen i problém, aby místa, která budou pro odkládání elektrokoloběžek vyčleněna, byla v souladu s tzv. bezbariérovou vyhláškou, tzn., aby nebyla v blízkosti vodících linií pro zrakově postižené a byla rozpoznatelná bílou holí tak, jak to vyhláška požaduje. Pokud se to začne dodržovat a nedodržování se bude sankcionovat, tak to považuje SONS ČR za dobré řešení. SONS ČR by ráda metodiku ještě před schválením připomínkovala.

Zástupci MD a MV ujistili, že SONS ČR bude mít možnost metodiku připomínkovat.

- **Dlouhodobé porušování základních práv osob se sluchovým postižením v souvislosti s přístupem k audiovizuálním mediálním službám (MK)**

Na minulém zasedání VVOZP byl také projednáván bod „Dlouhodobé porušování základních práv osob se sluchovým postižením v souvislosti s přístupem k audiovizuálním mediálním službám“ předložený Alexandrem Zvonkem. K tomuto bodu bylo přijato usnesení, ve kterém VVOZP požádal Ministerstvo kultury, aby při zpracování novely zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání a zákona o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání zajistilo ochranu práv osob se zdravotním postižením a zvýšení jejich právních jistot spočívající v odstranění dosavadního nežádoucího prostoru pro obcházení zákonů v ustanoveních týkajících se zpřístupňování audiovizuálních služeb osobám se sluchovým a zrakovým postižením, a aby navržené změny byly vždy předem projednány s dotčenými cílovými skupinami osob se zdravotním postižením.

Iva Matějková za MK uvedla, že na minulém zasedání byl ředitel odboru médií a audiovizí, který podal vysvětlení ke stávajícímu zákonu, který byl předložen Poslanecké sněmovně. K dnešnímu dni nemá informace, že by projednávání zákona postoupilo. Bylo přislíbeno panem ředitelem, že při dalším jednání a při případné novele budou požadavky z přijatého usnesení VVOZP dodržovány.

Rozprava:

Nicole Fryčová za Kancelář veřejného ochránce práv (dále jen „KVOP“) informovala, že návrh novely zákona, který byl v Poslanecké sněmovně, již nabyt účinnosti. 16. června 2022 se na půdě MK uskutečnilo jednání, kterého se zúčastnili zástupci KVOP, SONS ČR a ASNEP. Na tomto jednání se dohodlo, že zmíněné organizace zašlou připomínky a podněty a MK poté předloží novelu zákona. Organizace připomínky podaly, MK vyhotovilo návrh. Na jednání se zároveň dohodlo, že poté, co bude předložen návrh na základě podnětů organizací osob se zdravotním postižením, proběhne jednání s provozovateli televizního vysílání. V současné době se čeká na stanovení termínu této schůzky. KVOP je spokojena, že se podařilo navázat spolupráci s MK.

Pavel Ptáčník dodal, že úprava, která se bude týkat zlepšení podmínek přístupnosti služeb pro sluchově a zrakově postižené se bude muset řešit další novelou zákona č. 231/2001 Sb. V této chvíli nejsou informace, že by tato novela měla být urychleně předložena, situace bude nadále monitorována.

Václav Krása potvrdil, že NRZP ČR s ASNEP a SNN dávala připomínky k novele zákona, připomínky však nebyly akceptovány. Pozměňovací návrhy měly být uplatněny již do pozměňovacího návrhu, který byl v Poslanecké sněmovně. Jde o odklad problému o několik let.

Klára Šimáčková Laurenčíková ujistila, že se do jednání s MK včetně sekretariátu VVOZP také zapojí, aby případná nová právní úprava byla realizována co nejdříve.

Alexandr Zvonek vyjádřil zklamání z toho, že se záležitost táhne tak dlouho, již v roce 2016 ASNEP navrhovala kompletní právní úpravu, kterou stačilo svým způsobem jenom schválit. Potvrdil slova Nicole Fryčové, že s MK byla navázána spolupráce a jednání probíhají tak, jak bylo s MK dohodnuto. Vyjádřil naději, že se v horizontu několika let podaří tuto záležitost dotáhnout tak, aby s výsledky byla komunita lidí se zdravotním postižením spokojena. Ze strany ASNEP již na MK v průběhu září odešly drobné připomínky k návrhům legislativních změn, které MK zaslalo.

Terezie Hradišková požádala, aby při projednávání ve VVOZP a do zápisu bylo vždy uváděno, o jaký konkrétní zákon se jedná včetně jeho čísla, aby mohla lépe informovat ministra pro legislativu.

Alexandr Zvonek upřesnil, že se jedná o zákon č. 231/2001 Sb. a zákon č. 132/2010 Sb.

Iva Matějková poděkovala za informace, přislíbila, že do příštího týdne na jednání Odborné skupiny VVOZP pro přístupnost veřejné správy a veřejných služeb zjistí podrobnější informace o stavu připomínek zaslaných ASNEP.

- **Dotační řízení pro poskytovatele sociálních služeb u nadregionálních a celostátních projektů (MPSV)**

Posledním kontrolovaným úkolem z minulého zasedání VVOZP je bod „Dotační řízení pro poskytovatele sociálních služeb u nadregionálních a celostátních projektů“, který byl předložen Václavem Krásou. VVOZP k němu přijal usnesení, ve kterém žádal ministra práce a sociálních věcí, aby v rámci projednávání a schvalování upraveného státního rozpočtu na rok 2022 zajistil finanční prostředky na dofinancování sociálních služeb minimálně na úrovni roku 2021.

Zuzana Freitas Lopesová informovala, že MPSV úkol splnilo, ministři práce a sociálních věcí se podařilo vyjednat navýšení ve výši 3,2 mld. Kč pro dofinancování roku 2022. Meziroční nárůst celkové alokace pro tuto oblast byl o 6,5 % vyšší než v roce 2021. Celkem to bylo 23,6 mld. Kč.

2. Změna Jednacího řádu Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením

Se změnou Jednacího řádu VVOZP seznámil Pavel Ptáčník.

Změna je předkládána z důvodu sladění Jednacího řádu VVOZP se Statutem VVOZP, který byl novelizován usnesením vlády v květnu tohoto roku.

Jedná se pouze o několik dílčích změn, hlavní změna reaguje na skutečnost, že novelou Statutu VVOZP byla zrušena funkce výkonného místopředsedy VVOZP, jeho kompetence tedy přecházejí přímo na předsedu VVOZP, případně na jiného člena předsednictva VVOZP, kterého předseda pověří.

Dále jsou podrobněji upraveny náležitosti zápisu z jednání VVOZP a možnost jeho připomínkování členy VVOZP i hosty. V jednacím řádu je výslovně preferována elektronizace komunikace mezi sekretariátem a členy VVOZP.

Další úpravy jsou pouze terminologického a technického rázu.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

- I. s c h v a l u j e změnu Jednacího řádu Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením;*
- II. u k l á d á sekretariátu Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením zveřejnit Jednací řád Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením na internetových stránkách Úřadu vlády ČR.*

Usnesení bylo přijato 19 přítomnými členy a členkami VVOZP.

3. Návrhy NRZP ČR k růstu cen zdravotnických prostředků

Tento bod představil jeho předkladatel Václav Krása.

Inflace ve výši 17 % se také projevuje ve zvyšování cen zdravotnických prostředků. Zdravotnické prostředky jsou např. vozík, protéza, inkontinentní pomůcky apod. Na každý zdravotnický prostředek je stanovena určitá úhrada ze zdravotního pojištění, a pokud se zvyšují ceny zdravotnických prostředků, pacienti musí stále více doplácet ze svých zdrojů na jejich pořízení. NRZP ČR byla oslovena pacienty, ale i jednotlivými výrobci a distributory zdravotnických prostředků, kteří na řadě příkladů ukázali, že dochází k takovému růstu, že pacienti nejsou ochotni a schopni některé úhrady provést. Trh v ČR se tedy dostává do situace, kdy začíná být pro výrobce a distributory nezajímavý a někteří chtějí v ČR skončit. To může vést k tomu, že se výrazně sníží kvalita zdravotnických prostředků, budou se dovážet např. čínské výrobky, které jsou sice levnější, ale méně kvalitní než je požadovaný standard, na který jsou čeští pacienti zvyklí.

Je potřeba udělat několik opatření, která by mohla alespoň stabilizovat tuto situaci. Hlavní opatření je jednorázové navýšení inflační doložky u zdravotnických prostředků, a to tak, že pro rok 2023 by se zvýšila o 15 %, tím by se zvýšila úhrada z veřejného zdravotního pojištění a cena doplatků pro pacienty by se tak výrazně nezvýšila. Tím, že pacienti doplácet více, zejména u těch nejdražších zdravotnických prostředků, dostávají se do situace, kdy zdravotní pojišťovny odmítnou s pojištěncem uzavřít dohodu o převzetí zdravotnického prostředku do svého vlastnictví a tím i jeho zařazení do cirkulace. Opravy zdravotnického prostředku, které mohou dosahovat i více než 100 tisíc Kč, jdou pak na náklady pojištěnce.

Dalším návrhem je úprava zákona č. 48/1997 Sb., která by řešila právě posílení vztahu mezi zdravotní pojišťovnou a pacientem, aby pojišťovna nemohla jednorázově rozhodnout, že zdravotnický prostředek nebude zapůjčen, ale že bude předán. Tato úprava posílí právo pacienta odmítnout takovou dohodu.

NRZP ČR dále navrhuje opětovné zavedení tzv. bílého programu, což jsou zdravotnické prostředky, které byly k 01.01.2022 vyjmuty z úhrad veřejného zdravotního pojištění (jde např. o pojízdná klozetová křesla, sedáky do van, nástavce na toalety apod.). Tyto prostředky používají především ekonomicky nejslabší občané, kteří zpravidla nemají dostatek finančních prostředků na jejich nákup. Tyto prostředky navíc byly zařazeny do 21 % sazby DPH, čímž došlo k jejich jednorázovému zdražení.

Dále NRZP ČR navrhuje všechny zdravotnické prostředky zařadit do snížené sazby DPH ve výši 10 %, čímž by došlo ke snížení jejich cen a jejich větší dostupnosti.

NRZP ČR jednala se zdravotními pojišťovnami, které nebyly ochotné jakkoliv vyjít vstříc. Jednání však budou pokračovat. Pacientská rada projednávala návrh NRZP ČR, podpořila jej a požádala ministra zdravotnictví, aby se návrhy zabýval. Václav Krása projednával tyto záležitosti s ředitelkou odboru léčiv a zdravotnických prostředků MZ, která ho odkázala na Komisi pro zdravotnické prostředky. NRZP ČR předloží své návrhy Komisi pro zdravotnické prostředky na jednání, které se uskuteční 02.11.2022. Byly osloveny také odborné společnosti, zatím odpověděly 4 a všechny návrhy NRZP ČR podpořily.

Příprava novely zákona č. 48/1997 Sb. je poměrně složitá, NRZP ČR tedy navrhuje, aby se udělala malá novela zákona, která by pouze jednorázově zvýšila inflační koeficient.

Rozprava:

Jan Wolf, vedoucí oddělení zdravotnických prostředků a cenové a úhradové regulace MZ, úvodem zrekapituloval, jak se změnil celkový pohled na zdravotnické prostředky v průběhu několika posledních let. Dříve zdravotnický prostředek určovala evropská směrnice, která byla implementována do českého právního řádu. MZ připravilo implementační zákon a v něm byla opsána dikce směrnice, bylo vytvořeno škatulkování na zdravotnické prostředky, stanovilo se, že SÚKL rozhoduje o tom, co je a co není zdravotnický prostředek. Tento stav platil do 26.05.2020, od kdy je použitelné celoevropské nařízení o zdravotnických prostředcích. Důsledkem bylo to, že SÚKL ztratil pravomoc rozhodovat o zařazení do klasifikace zdravotnických prostředků. Právo klasifikovat výrobek jako zdravotnický prostředek má v první řadě jeho výrobce, ve sporných případech rozhoduje Evropská komise. MZ nebo SÚKL již tedy nemají pravomoc říci, že např. sedátko na WC je zdravotnický prostředek. MZ chce poskytnout maximální součinnost, jednání s NRZP ČR 3. srpna bylo konstruktivní a dospělo se ke shodě na způsobu řešení některých problémů. V první řadě není možné dělat rovnítko mezi nárůstem cen v segmentu výroby zdravotnických prostředků a obecnou inflací danou nárůstem spotřebitelských cen. Nárůst cen dopadá na každého výrobce zdravotnických prostředků různou měrou, je tedy třeba jednání o zvýšení úhrad rozdělit a jednat na úrovni konkrétních úhradových skupin. Je také potřeba stanovit dopad do systému veřejného zdravotního pojištění, taková analýza však dosud chybí. MZ navrhlo jít cestou vyčlenění nebo vydefinování určitých skupin zdravotnických prostředků, kde NRZP ČR požádá o změnu úhrady standardní cestou přes Komisi pro kategorizaci a úhradovou regulaci zdravotnických prostředků MZ, ve které má svého zástupce. To je v tuto chvíli nejrychlejší řešení, které i tak počítá s potřebou novelizovat zákon. Odbor léčiv a zdravotnických prostředků by takovýto postup jednoznačně podpořil.

Druhé diskutované téma je cirkulace prostředků, které MZ jednoznačně podporuje. MZ již diskutuje tento problém s vedením Všeobecné zdravotní pojišťovny a Svazu pojišťoven s výzvou, aby se toto téma urychleně řešilo, a aby podali informaci, jaké kroky chtějí podniknout. Lze to řešit i změnou metodiky, kterou pojišťovny mají, a změnou přístupu pojišťoven.

Otázka bílého programu navazuje na úvodní informaci, kdy MZ prakticky ztratilo kontrolu nad tím, co je a co není zdravotnický prostředek. V první řadě o tom rozhoduje výrobce, pokud výrobce něco vyrobí jako zdravotnický prostředek a takto ho sám označí, dále se s ním jako se zdravotnickým prostředkem zachází. Pokud ho tak sám neoznačí, výrobek z úhrad vypadává. MZ může maximálně přesvědčovat výrobce, aby sám výrobek jako zdravotnický prostředek určil. Rostou však i ceny na úrovni vstupů a náklady na úrovni celoevropské regulace, proto má výrobce malou motivaci k zařazení výrobku do kategorie zdravotnických prostředků, neboť náklady se tím neúměrně zvednou. MZ toto nedovede ovlivnit. MZ by mohlo začít nově jednat o tom, co vlastně je bílý program, nemusí to být vždy nutně zdravotnické prostředky, lze jednat např. i s MPSV o tom, jak tyto výrobky začít hradit. Cesta stoprocentně nepovede přes úhrady ze zdravotního pojištění, na úhradách by měla být i účast sociálního systému, mělo by se začít jednat o zcela novém úhradovém mechanismu.

Ohledně inflačního koeficientu Václav Krása reagoval tak, že je možné diferencovat některé kategorie zdravotnických prostředků k valorizaci. Veřejné zdravotní pojištění vydává na zdravotnické prostředky cca 30 mld. Kč, pokud dojde k úpravě valorizačního koeficientu, dopad do veřejného zdravotního pojištění vychází zhruba do 2 mld. Kč. Vzhledem k predikcím, kdy je zřejmé, že i příští rok bude inflace minimálně kolem 10 %, by bylo vhodnější valorizovat plošně, 15 % je horní navržená hranice, lze o konkrétní výši dále jednat. Je to jednoduchá úprava zákona.

K cirkulaci Václav Krása vyjádřil přesvědčení, že žádná metodika nepomůže, musí být legislativní úprava, která není nijak složitá, NRZP ČR se opírá o rozhodnutí Ústavního soudu právě ve věci zdravotnických prostředků, který jasně řekl, že zdravotní pojišťovny nemají mít žádnou vlastní metodiku na přidělování zdravotnických prostředků, ale že se musí řídit zákonem. Na zákonné úpravě NRZP ČR trvá, v zákoně to musí být upraveno tak, aby pacient měl právní jistotu.

K bílému programu uvedl, že výrobce rád prohlásí výrobek za zdravotnický prostředek, pokud s tím bude spojena úhrada z veřejného zdravotního pojištění, jinak to pro něj nemá žádný smysl. Problém je právě v tom, že došlo k vyřazení úhrad z veřejného zdravotního pojištění, čímž se pacienti dostali do složité situace. Vzhledem k inflaci dnes stojí tyto zdravotnické prostředky již kolem 10 tis. Kč. Je potřeba společně pracovat na tom, aby se tyto zdravotnické prostředky dostaly zpět do veřejného zdravotního pojištění. Neodporuje to evropské legislativě.

Jan Wolf ujistil, že MZ chce spolupracovat a definovat konkrétní zdravotnické prostředky, MZ je ochotno dále jednat a přijímat argumentaci NRZP ČR, je to společný zájem. Uvítá i návrhy NRZP ČR o kolik a které prostředky valorizovat. Pokud u cirkulace NRZP ČR trvá na legislativní úpravě, MZ bude tento návrh podporovat. K bílému programu uvedl, že se nacházíme v situaci, kdy něco již zdravotnické prostředky nejsou, MZ tak nemůže tyto výrobky proplácet ze zdravotního pojištění. Musí se to řešit z druhé strany, formou jiného systému úhrad, než přesvědčovat výrobce k prohlášení výrobku zdravotnickým prostředkem. K tomu by bylo dobré domluvit si další jednání.

Klára Šimáčková Laurenčíková požádala o pracovní jednání k tomuto tématu s přizváním dalších zainteresovaných subjektů. Je potřebné dobře zmapovat současnou situaci, téma je zásadní a důležité pro mnoho zranitelných skupin lidí v ČR.

Václav Krása konstatoval, že Pacientská rada má zastoupení všech skupin, jednání potřebují být rychlá, lze přizvat zástupce VVOZP. Zvýšení inflačního koeficientu by se týkalo mnoha zdravotnických prostředků mnoha skupin, možná některé by se spíše daly vyjmout. NRZP ČR svolá jednání co nejdříve. Je potřeba, aby se alespoň část výrobků bílého programu dostala znovu do úhrad, aby měli výrobci alespoň příslib k tomu, že pokud výrobek prohlásí za zdravotnický prostředek, bude z veřejného zdravotního pojištění hrazen.

Zuzana Freitas Lopesová přislíbila, že MPSV je připraveno se na výzvu NRZP ČR do jednání v dávkové oblasti zapojit.

Jan Wolf navrhl posunout bílý program mimo zdravotnické prostředky, nenutit výrobce jít zpátky cestou zdravotnických prostředků, protože by se tím výrobcům ulevilo od enormních nákladů na

certifikaci CE-IVD. Výsledkem by bylo, že by z toho benefitoval systém veřejného zdravotního pojištění i spotřebitelé výrobků.

Ivana Ambrosová za SPMP ČR upozornila, že je třeba řešit tento problém akutně, existuje skupina lidí s kombinovanými vadami, kteří v systému nedosáhnou na nic, snížená sazba DPH je rychlým nástrojem, koncepční řešení může následovat.

Luboš Zajíc doplnil, že pro osoby se zrakovým postižením je nejdůležitějším zdravotnickým prostředkem bílá hůl, i tam narostly ceny. Řešit, které skupiny valorizovat a které ne, se při současné inflaci jeví jako kontraproduktivní. Je potřeba řešit i sazbu DPH.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

I. s i u v ě d o m u j e, že současná situace zdražování cen energií a materiálů vede k zvyšování cen zdravotnických prostředků pro pacienty, a to tak, že se mohou některé zdravotnické prostředky stát nedostupnými;

II. v y z ý v á Ministerstvo zdravotnictví ČR, aby v duchu předložených návrhů Národní rady osob se zdravotním postižením ČR připravilo vlastní řešení, které zajistí dostupnost zdravotnických prostředků.

Usnesení bylo přijato 19 přítomnými členy a členkami VVOZP.

4. Dotace pro nestátní neziskové organizace ze strany MMR ČR

S úvodním slovem k tomuto bodu vystoupil předkladatel Václav Krása.

MMR má dotační program Dotace pro nestátní neziskové organizace Podpora a ochrana veřejného zájmu na úseku bezbariérového užívání staveb. Problém je v tom, že prostředky na tento dotační program se přidělují až z toho, co zbyde na resortu z jiných aktivit. Není tedy zřejmé, jaká částka bude poskytnuta na tyto účely pro příslušný kalendářní rok, tím pádem není dodržováno usnesení vlády o financování neziskových organizací. Organizace dlouho nevědí, zda budou podpořeny, což způsobuje velké potíže v jejich činnosti. V Národním plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021-2025 (dále jen „NPPRP“) je opatření 2.2.3, ve kterém je uloženo MMR, aby zajistilo pravidelné vyhlašování tohoto dotačního programu. Bylo by dobré, aby MMR upravilo svoji metodiku tak, aby bylo zřejmé, kolik prostředků půjde na tento dotační program již na začátku roku v rámci rozpočtu kapitoly MMR.

Rozprava:

Pavel Ptáčník doplnil informaci, že úkol se do NPPRP dostal právě z toho důvodu, že MMR tuto oblast do státního rozpočtu nezahrnovalo. Řešilo se to v rámci nespotřebovaných výdajů z předchozího roku nebo z jiných zdrojů, což vytváří velkou nejistotu pro příjemce dotací. Cílem je zařadit i tento program do kapitoly MMR státního rozpočtu.

Petr Novák z odboru stavebního řádu MMR uvedl, že problematiku řeší pouze z věcného hlediska, administrace a finanční krytí je realizováno na jiné sekci MMR, proto nemůže nyní věcně reagovat. V koncepci MMR, kterou zveřejňuje příslušná sekce, konkrétní částky specifikovány jsou, takže v rámci rozpočtu s tím počítáno je. Ujistil, že MMR opatření 2.2.3 chce plnit, na letošní rok dotace vyplaceny byly, i když s velkým zpožděním.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením ž á d á MMR ČR, aby

a) *naplnilo opatření 2.2.3 Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025 „Pravidelně vyhlášovat dotační program pro nestátní neziskové organizace Podpora a ochrana veřejného zájmu na úseku bezbariérového užívání staveb.“;*

b) *alokovalo finanční zdroje na výše uvedený dotační program a při správě dotačního programu se řídilo usnesením vlády o Zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky NNO ústředními orgány státní správy.*

Usnesení bylo přijato 17 přítomnými členy a členkami VVOZP, 2 se zdrželi.

5. Informace o průběhu a výsledcích dotačního řízení programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků osob se zdravotním postižením pro rok 2022

Informaci podala Martina Jelínková.

Dotační program Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků osob se zdravotním postižením byl pro rok 2022 vyhlášen v souladu se Směrnicí vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 9/2021 o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv.

Cílem poskytnutí dotace v tomto dotačním programu je zvýšit zapojení osob se zdravotním postižením do života společnosti, podporovat jejich sebeobhájkovství, přispívat k osvětě o problematice zdravotního postižení ve společnosti a využívat zkušenosti a dobrou praxi ze zahraničí v uvedených oblastech. V rámci programu lze podpořit následující aktivity: mezinárodní spolupráce; účast na realizaci veřejných politik, které se týkají lidí se zdravotním postižením, a sledování jejich naplňování; vzdělávací a informační činnost v oblasti vyrovnávání příležitostí pro lidi se zdravotním postižením; organizačně administrativní servis v rámci svépomocných aktivit spolků lidí se zdravotním postižením.

K termínu uzávěrky 20. září 2021 přijal sekretariát VVOZP 50 žádostí spolků osob se zdravotním postižením v celkové výši 38.501.641 Kč. Pro finanční podporu projektů realizovaných v tomto dotačním programu byla v rozpočtové kapitole Úřadu vlády ČR pro rok 2022 vyčleněna částka 22.500.000 Kč.

Následně byla provedena registrace žádostí a kontrola splnění jejich formálních a obsahových náležitostí. V rámci formální kontroly bylo zastaveno řízení o poskytnutí dotace Organizaci nevidomých z.s., neboť v době podání žádosti probíhalo u této organizace insolvenční řízení. Toto je v rozporu s podmínkami dotačního řízení. K věcnému hodnocení tak bylo hodnotitelům postoupeno 49 žádostí v celkové výši 37.522.811 Kč. Každá žádost byla vždy hodnocena dvěma hodnotiteli, přičemž se jednalo o osoby, jež profesně působí v oblasti provázané s agendou lidí se zdravotním postižením, od každého z hodnotitelů bylo možné získat maximálně 100 bodů.

Výsledky hodnocení včetně bodového ohodnocení a komentářů jednotlivých hodnotitelů byly zpracovány do souhrnné tabulky, která sloužila jako podklad při zasedání hodnotitelské komise.

Zasedání hodnotitelské komise se konalo 9. prosince 2021. Komise měla celkem 9 členů a je jmenována dle čl. 7 Statutu VVOZP. Členy komise jsou zástupci Úřadu vlády ČR, relevantních resortů, samosprávy, akademické obce a neziskového sektoru.

Celkem bylo hodnotitelskou komisí navrženo k podpoře 31 žádostí v celkové výši 23.162.313 Kč, v rozpočtu Úřadu vlády ČR však bylo k dispozici na tento program celkem 22.500.000 Kč, aby mohli být podpořeni žadatelé, kteří se umístili na 30.-31. místě z celkového počtu 49 hodnocených žádostí, byly rozpočtovým opatřením z nespotřebovaných finančních prostředků převedeny finanční prostředky ve výši 662.313 Kč na tento dotační program.

Většina dotací byla vyplacena 11. května 2022, 8. června 2022 byly vyplaceny zbývající dotace.

Bod byl určen pro informaci.

6. Návrh NRZP ČR na zvýšení finančních prostředků dotačního programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků osob se zdravotním postižením pro rok 2023

S obsahem tohoto bodu seznámil přítomné Václav Krása.

Současná situace všech spolků, které jsou financovány z dotačních prostředků, jim způsobuje potíže, jde zejména o inflaci, zdražování energií apod. Z předchozí informace o dotačním řízení pro letošní rok je zřejmé, že je obrovský převis žádostí oproti rozdělovaným finančním prostředkům. NRZP ČR se domnívá, že je možné v rámci rozpravy na Petičním výboru v Poslanecké sněmovně dosáhnout určité valorizace částky 22.500.000 Kč, neboť tato částka nebyla valorizována od roku 2017. Vzhledem k vysoké inflaci je to nezbytné, situace u spolků začíná být dramatická, několik spolků již končí se svou činností. Není záměrem žádné vlády, aby došlo k hromadnému zastavení činnosti řady spolků. Dále upozornil na to, že v roce 2020 byla směrnice vedoucího Úřadu vlády k dotačním programům doplněna o limity v jednotlivých dotačních programech. Limity jsou rozdílné a nebyly provedeny na základě analýzy, bylo to jen administrativní rozhodnutí tehdejší vedoucí Úřadu vlády.

Rozprava:

Pavel Ptáčník potvrdil to, že finanční prostředky v dotačním programu nepostačují k pokrytí všech potřeb spolků. V rozpočtu je vyčleněna částka 22,5 mil. Kč. Rozdělování peněz je složitým problémem. Navýšení by sekretariát VVOZP určitě uvítal, ale státní rozpočet je již vládou schválen a byl předán do Poslanecké sněmovny, to znamená, že Úřad vlády ČR již navýšení nemůže ovlivnit. Vyjádřil obavy, že v současné situaci se navýšení nedá předpokládat.

V současné době je nastaven limit 5,5 mil. Kč jako maximální dotace, v poměru k počtu spolků a celkové výši finančních prostředků je tato částka již natolik vysoká, že navyšovat ji v tuto chvíli nemůžeme, protože při udělení vyšší dotace by o to více chybělo finančních prostředků pro dalších 50 spolků. Druhý bod navrženého usnesení je proto v tomto smyslu neakceptovatelný.

Klára Šimáčková Laurenčíková uvedla, že s první částí navrženého usnesení ideově souhlasí, ale problémem je zavazovat Úřad vlády ke změně rozpočtu, když rozpočet již byl za Úřad vlády schválen, lze si však představit toto navýšení na rok 2024. V druhé části usnesení spatřuje rizika, horní hranice 5,5 mil. Kč pro jeden subjekt je dostačující.

Václav Krása upřesnil, že druhá část usnesení se týká všech dotačních programů Úřadu vlády ČR, některé limity jsou tam např. 300 tis. Kč.

Na to Klára Šimáčková Laurenčíková reagovala tak, že VVOZP nemůže vstupovat do dotačních programů ostatních poradních orgánů vlády. Ujistila, že se budou sekretariáty jednotlivých poradních orgánů vlády zabývat tím, jak jsou jednotlivé dotační programy nastavené, zacílené, mohlo by to směřovat k provedení hlubší analýzy, případně k řízeným diskusím s příjemci dotací.

Václav Krása druhou část navrženého usnesení stáhl.

Andrea Baršová, ředitelka Odboru lidských práv a národnostních menšin Úřadu vlády ČR, doplnila informaci v tom smyslu, že stejně jako každý rok, i letos na jaře byl požadován návrh na navýšení tohoto dotačního programu o 3,5 mil. Kč, nebylo to však schváleno z důvodu úsporných opatření. K limitům uvedla, že dotační programy jsou natolik různé, že limity mají svoje odůvodnění, naopak stanovená výše podpory zajišťuje určitou transparentnost a předvídatelnost.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením d o p o r u č u j e vedoucí Úřadu vlády ČR, aby Úřad vlády ČR při stanovení rozpočtu dotačního programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků osob se zdravotním postižením pro rok 2024 zohlednil výši inflace a růst výdajů a přiměřeně inflaci navýšil částku na tento dotační program.

Usnesení bylo přijato 18 přítomnými členy a členkami VVOZP, 1 se zdržel.

7. Zajištění požadavku na bezbariérové užívání staveb v prováděcích předpisech k novému stavebnímu zákonu

O informaci o postupu prací na přípravě prováděcích právních předpisů k novému stavebnímu zákonu, zejména pak detailnější seznámení s tím, jak v nich budou zapracovány požadavky na bezbariérové užívání staveb v návaznosti na skutečnost, že dojde ke zrušení tzv. bezbariérové vyhlášky, bylo požádáno Ministerstvo pro místní rozvoj.

Informaci podal Petr Novák.

Mezi podklady pro rekodifikaci veřejného stavebního práva byla zařazena Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 305/2011, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a kterým se zrušuje směrnice Rady 89/106 EHS. Na tomto základě se nově používá univerzálního pojmu přístupnost, který vychází z mezinárodního i evropského pojetí. Jeho rozsah je přizpůsoben předmětu stavebního zákona, smyslem je samostatné, bezpečné a důstojné užívání staveb všemi potencionálními uživateli bez ohledu na zdravotní stav, věk a pohlaví. Legislativní rámec rekodifikace veřejného stavebního práva je založen zákonem č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění zákona č. 195/2022 Sb., a dále bude rozvinut novou prováděcí vyhláškou o požadavcích na výstavbu, která by měla primárně odkazovat na určené normy. K přípravě nové vyhlášky byla obnovena meziresortní pracovní skupina zřízená k rekodifikaci hmotného stavebního práva. Žádost o jmenování svého zástupce byla zaslána také na NRZP ČR, SONS ČR a ASNEP. V rámci této skupiny se návrh vyhlášky projednával konferenční i distanční formou. Návazně se uskutečnilo několik separátních jednání cíleně s organizacemi osob se zdravotním postižením. Nová vyhláška o požadavcích na výstavbu integruje požadavky na přístupnost pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace jako nedílnou součást požadavků na výstavbu. Paragrafové znění této vyhlášky stanoví rozsah přístupnosti staveb a v případě požadavků na technické řešení se bude odkazovat na určené normy. Výhodou převedení požadavků na technické řešení odkazem do normy je míra podrobností, které může norma obsahovat oproti právnímu předpisu včetně grafických příloh se vzorovým řešením. Přičemž aplikací příslušných článků určené normy lze prokázat splnění požadavků daného právního předpisu. V současné době je v legislativním procesu věcná novela nového stavebního zákona č. 283/2021 Sb. Tato novela může mít přímé dopady do prováděcích právních předpisů. V této souvislosti proběhla řada jednání o technických požadavcích na stavby, které se převádí z právních předpisů v gesci jiných resortů do gesce nově vznikající soustavy stavebních úřadů. V současné době se čeká na výsledek projednání novely nového stavebního zákona ve vládě. Rozhodovat se bude např. o gesci odvolacího orgánu dopravních staveb, což má přímé účinky na přístupnost staveb. Následně bude rozsah a znění návrhu nové vyhlášky přizpůsoben vládou projednanému znění této věcné novely nového stavebního zákona. Tato věcná novela ruší zmocnění pro Prahu, Brno a Ostravu k vydání odchylných technických požadavků na stavby, které bylo do návrhu nového stavebního zákona včleněno až při projednávání v Parlamentu. Cílem tohoto novelizačního bodu je sjednocení technických požadavků na stavby pro celé území ČR. Platnost dvou a více odlišných pravidel pro přístupnost staveb je vysoce riziková z hlediska bezpečného užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace.

Rozprava:

Pavel Ptáčník uvedl, že odkazování na normy je na jednu stranu praktičtější, ale je otázkou, zda tyto normy obsahují přesně to, co je v bezbariérové vyhlášce. Různé novelizace norem však mohou bezbariérovost nějakým způsobem negativně ovlivnit. Toto řešení je relativně nebezpečné. Nejsou informace, v jaké fázi se vyhláška nachází nebo kdy ji můžeme očekávat. Vyjádřil zájem za

sekretariát VVOZP seznámit se s vyhláškou již v přípravné fázi ještě před meziresortním připomínkovým řízením.

Václav Krása poznamenal, že normy jsou pro běžného občana nedostupné. Řešení odkazováním na normy je novátorské, není si jistý, že to je správný krok.

Klára Šimáčková Laurenčíková požádala sekretariát VVOZP, aby bylo svoláno jednání s MMR v této záležitosti za účasti náměstkyně Leony Gergelové Šteigrové.

Jiří Valenta upozornil, že by měl fungovat tzv. sponzorovaný přístup, pokud na normu odkazuje zákon, tak by norma měla být již publikovaná a dostupná pro všechny.

Petr Novák informoval, že norma bude pouze jedna, bude to národní norma cíleně vydaná k aplikaci vyhlášky o požadavcích na výstavbu, sledování jedné normy bude tedy jednoduché. To, že vyhláška nebyla v pracovním znění rozeslána, je ovlivněno tím, že se čeká na projednání novely stavebního zákona ve vládě. Potvrdil, že pokud se právní předpis odkazuje na určenou normu, která je takto uvedena ve věstníku ÚNMZ, tím se prokáže splnění právního předpisu a norma je sponzorovaná ze strany resortu a je tedy dostupná.

Martina Děvěrová potvrdila, že sponzorované odkazy k normám fungují, je možné se na internetový odkaz dostat přes stránky MPO nebo přímo přes stránky ÚNMZ.

Terezie Hradilková podpořila stanovisko MMR o potřebě jedné speciální normy řešící bezbariérovost.

Bod byl určen pro informaci.

8. Představení tématu násilí a předsudečného násilí na lidech se zdravotním postižením

Tento bod představil Václav Walach, zástupce obecně prospěšné společnosti In IUSTITIA, která se tématu předsudečného násilí věnuje.

Organizace In IUSTITIA se tomuto tématu začala podrobně věnovat nedávno díky projektu, který podpořila Nadace OSF. Organizace vznikla v roce 2009 a zaměřuje se na oběti předsudečného násilí, poskytuje jim odborné sociální poradenství a zprostředkovává právní zastoupení. Vzdělává odbornou veřejnost o předsudečném násilí, monitoruje předsudečné násilí a dělá výzkumy na toto téma.

Předsudečné násilí je násilí motivované předsudky útočníka. Předsudečně napadáni jsou lidé pro to, kým jsou, pro to, že jsou jiní. Násilí může být slovní, fyzické, sexuální, ekonomické, případně i jiné formy. Předsudečné násilí je typicky páčeno pro barvu pleti, etnickou příslušnost, sexuální orientaci a rod, náboženství nebo zdravotní postižení. Násilí i předsudečné násilí je častější na lidech s postižením než na lidech bez postižení, zvláště ohroženi jsou lidé s psychosociálním postižením.

V roce 2020 bylo formou online dotazníku realizováno šetření mezi organizacemi pracujícími s lidmi s postižením. S šířením dotazníku pomohla NRZP ČR a byl využit registr poskytovatelů sociálních služeb MPSV. Odpovědělo 324 organizací.

Dále byl v letech 2021 a 2022 realizován výzkum i přímo mezi lidmi se zdravotním postižením formou online dotazníku. Byly vytvořeny dvě verze dotazníku, jedna byla základní a druhá byla zpřístupněná pro lidi s mentálním postižením. Celkem odpovědělo 311 respondentů.

Oba výzkumy ukázaly, že organizace i lidé s postižením mají rozsáhlé zkušenosti s násilím i předsudečným násilím. Nejčastěji se setkávají se slovním násilím, ale též s fyzickým a sexuálním násilím. Specifikem je, že útočníka většinou napadení znají, často velmi dobře.

Více jsou ohroženi ženy a trans* lidé, lidé s psychosociálním postižením a lidé s kombinovaným postižením. Napadení oznamují útoky policii jen ve velmi nízké míře. Většina organizací se ztotožňuje s myšlenkou přísnějšího postihu předsudečného násilí na lidech s postižením a rozšířením chráněných charakteristik v trestním zákoníku o zdravotní postižení.

Václav Walach seznámil přítomné s doporučeními, která by mohla problém násilí a předsudečného násilí na lidech s postižením řešit. VVOZP by mohl přijmout usnesení o důležitosti získaných poznatků a nutnosti zvýšit pozornost věnovanou násilí a předsudečnému násilí na lidech s postižením. Mohl by zároveň formulovat doporučení vládě ohledně nutnosti zvýšit pozornost věnovanou tomuto tématu, přičemž konkrétní opatření by se mohla týkat vzniku a zveřejňování policejních a justičních statistik a viktimologických šetření se zaměřením na kriminalitu proti lidem s postižením, většího zpřístupnění trestního procesu s ohledem na specifické potřeby různých skupin lidí s postižením u policie a pomáhajících organizací. Potřebné by byly i osvětové aktivity ve vztahu k veřejnosti i lidem s postižením včetně vysvětlení termínu „předsudečné násilí“. Dále bude možné se připojit k Memorandu o ochraně lidí s postižením před násilím, které připravila v rámci pracovní skupiny organizace In IUSTITIA. Memorandum bude zveřejněno na začátku prosince letošního roku.

Hlavním výstupem projektu je příprava legislativního návrhu, který by do trestního zákoníku zavedl zdravotní postižení coby chráněnou charakteristiku ve vztahu k předsudečnému násilí.

Rozprava:

Jiří Vencel ocenil výzkumy prezentované Václavem Walachem, upozornil na to, že NRZP ČR realizovala v roce 2011 a 2012 rozsáhlý výzkum na toto téma, odpovědělo 1200 respondentů, závěry výzkumu byly zajímavé, v některých ohledech se výzkumy shodují, závěry jsou k dispozici pro srovnání vývoje situace po 10 letech.

Václav Walach reagoval tak, že tento výzkum NRZP ČR zná, rozdíl mezi nimi je v tom, že výzkum NRZP ČR pracoval s pojmem diskriminace a obtěžování, kdežto In IUSTITIA pracuje přímo s konceptem násilí. Styčné plochy u výzkumů však jsou.

Michal Černý uvedl, že je zde veliký prostor pro školy, aby děti předsudkům nepodléhaly. V současné době probíhá revize rámcových vzdělávacích programů a MŠMT bude tuto oblast určitě v rámci revize akcentovat, aby se dostala do školních osnov. Zdůraznil, že MŠMT soustavně podporuje inkluzivní princip vzdělávání tak, aby děti zcela přirozeně už ve školním prostředí vnímaly to, že lidé jsou různí a všichni si jsou rovni. Domnívá se, že až generace, které zažijí inkluzivní přístup ve školách, dorostou, tak snad se i díky tomu podaří celkově napětí a předsudky ve společnosti významně snížit.

Terezie Hradilková vznesla dotaz, zda se legislativní návrh In IUSTITIA vztahuje jen k násilí nebo také k diskriminaci, zda návrh počítá také s nějakým zásahem i pro místní úřady, státní správu a samosprávu.

Václav Walach konstatoval, že se tématem diskriminace úplně nezabývají, ale dlouhodobě se věnují obětem trestné činnosti, takže legislativní návrh bude směřován tímto směrem. Bude ale akcentován nepoměr mezi různými právními normami, konkrétně to, že v antidiskriminačním zákoně a v přestupkovém zákoně zdravotní postižení jako chráněná charakteristika již uvedeno je.

Josef Postránecký uvedl, že požadavek na zveřejňování policejních statistik v této oblasti předá na vedení Policie ČR. Co se týče požadavku na zpřístupnění trestního procesu veřejnosti, upozornil na to, trestní řízení v přípravné fázi je neveřejné, veřejné je až soudní řízení s určitými výjimkami.

Nicole Fryčová za KVOP poděkovala Václavu Walachovi, protože toto téma je velice důležité i v rámci monitorování Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením.

Klára Šimáčková Laurenčíková v návaznosti na závěrečná doporučení navrhla, že by sekretariát VVOZP připravil ve spolupráci s Václavem Walachem návrh usnesení pro příští zasedání VVOZP, toto téma bude zařazeno jako jedno z témat na dalším zasedání.

Bod byl určen pro informaci.

9. Informace o naplňování Národního rozvojového programu mobility pro všechny v roce 2021

Souhrnnou informaci o realizaci záměrů bezbariérových tras předložených v rámci Národního rozvojového programu mobility pro všechny (dále jen „NRPM“) v roce 2021 podala tajemnice NRPM Blanka Espinoza.

Hlavním účelem NRPM je zajištění podpory financování odstraňování bariér ve městech a obcích, a to jak ve veřejných budovách, tak odstraňováním bariér na pěších trasách a budováním ucelených pěších tras.

Za tímto účelem mají resorty povinnost vyčlenit každý rok finanční prostředky, většina resortů vyčleňuje 10 milionů, SFDI 100 mil. Kč. I v rámci NRPM je nastavena spoluúčast žadatelů, která je 15 % u SFDI, ostatní resorty mají většinou nastavenou spoluúčast na 50 %.

NRPM je možné naplňovat třemi způsoby, primárně prostřednictvím poskytování dotací od MMR, MŠMT, MPSV a MZ, nebo na základě smlouvy o poskytnutí příspěvku ze Státního fondu dopravní infrastruktury. Tato možnost je pro města a obce, jejichž záměr byl doporučen Řídicím výborem NRPM k financování. Další možností jsou investice do vlastního majetku, pokud není vyčleněná částka určená na záměry měst a obcí, tuto možnost využívá zejména Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo financí.

Podle zpráv o financování NRPM, které jednotlivé resorty a instituce VVOZP každoročně zasílají, byla v roce 2021 podpořena realizace celkem 21 projektů měst a obcí v celkové výši 49.407.013 Kč, oproti roku 2020 je zde nárůst o 9 mil. Kč.

Celková částka vynaložená na odstraňování bariér z rozpočtu resortů a institucí, zahrnující projekty realizované v rámci NRPM, a to jak v rámci schválených záměrů bezbariérových tras, tak i mimo ně, dosáhla v roce 2021 výše 89.952.941 Kč, což je o více než 20 milionů více než v roce 2020.

Na financování se i vzhledem k největšímu objemu financí nejvíce v loňském roce podílel Státní fond dopravní infrastruktury, který v rámci Programu zvyšování bezpečnosti dopravy a jejího zpřístupňování osobám s omezenou schopností pohybu nebo orientace podpořil celkem 9 projektů, které tvořily součást bezbariérové trasy s celkovou výší udělených dotací 21.652.340 Kč.

MMR podpořilo 4 projekty v celkové částce 4.491.352 Kč. MMR dále financovalo Projekt Euroklíč, a to částkou ve výši 4.688.554 Kč. Pro letošní rok je na tento program vypsán samostatný dotační program. MŠMT financovalo 3 projekty v celkové částce 9.023.167 Kč. MZ poskytlo v rámci NRPM dotaci na financování 3 projektů v částce 6.930.674 Kč. MK podpořilo 2 projekty za 4.309.480 Kč. MPSV financovalo v minulém roce projekt na úpravu domova pro seniory v Doksech ve výši 3.000.000 Kč.

V rámci NRPM, ale mimo schválené záměry bezbariérových tras, financovalo v uplynulém roce projekty MS, MV, MZ a Česká pošta.

Rozprava:

Václav Krása uvedl, že problém je v tom, že peněz je v NRPM dost, ale nevyčerpávají se. Dále je to také vysoká administrativní náročnost pro jednotlivé obce, jeden čas se usilovalo o to, aby jednotlivě resorty poskytly do nějakého fondu spravovaného např. MF peníze tak, aby administrativa byla jednodušší, to se nepodařilo. V letech, kdy jsou volena nová obecní

zastupitelstva, je předkládáno méně projektů, příští rok bude snad projektů více, protože se již stabilizují zastupitelstva obcí.

Bod byl určen pro informaci.

10. Různé

Nicole Fryčová za KVOP vznesla dotaz na zástupce MPSV na problematiku nepojistných dávek pro uprchlíky přicházející z Ukrajiny, konkrétně se jedná o to, zda mají tito lidé nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku, kterou často museli nechat na Ukrajině. S tím souvisí i případný nárok na průkaz pro osoby se zdravotním postižením.

Zuzana Freitas Lopesová odpověděla, že MPSV dosud řešilo v rámci Lex Ukrajina podporu uprchlíků prostřednictvím dvou dávek: humanitární dávka a solidární příspěvek. Otevřít český dávkový systém pro příchozí s dočasnou ochranou je v tuto chvíli technicky a legislativně nemožné, protože systém by to neutáhl. MPSV si je vědomo, že tyto případy tady jsou, řada lidí neví, že se má ozvat nebo kam se má obrátit. Kolegyně ze sekcí sociálních služeb i nepojistných dávek se tomuto problému intenzivně věnují, chystá se určitá úprava v rámci Lex Ukrajina 4, zvažují se i možnosti, kdy a jakým způsobem překlomit tyto potřeby do českého systému. Závisí to také na jednáních s ukrajinskou stranou, vzájemné uznávání nároků nejde tak jednoduše. Při nároku na jakékoliv zdravotní pomůcky by byla potřeba, aby tito lidé prošli posuzováním českého systému, což je zátěž, i v případě českých klientů to dlouho trvá, kapacity jsou omezené. Bude se spíše hledat jiná cesta, jak uznat nárok z ukrajinské strany, jednání k tomu probíhají.

Klára Šimáčková Laurenčíková doplnila, že vznikla Stálá komise pro adaptaci a integraci ukrajinských uprchlíků a posilování sociální koheze přímo na MPSV, spolu s ní jí předsedá také ministr práce a sociálních věcí. Musí se najít cesta, jak tyto lidi opatřit, ať už potřebnými pomůckami, službami nebo individualizovanou dávkovou pomocí, je třeba ošetřit i situaci pečujících. Vstup do běžného dávkového systému není reálně proveditelný. Hledají se cesty, jak vytvořit nějaký specifický dotační program nebo jiný program podpory.

Alexandr Zvonek vznesl podnět na sekretariát VVOZP, zda by nebylo možné členskou základnu VVOZP prioritně informovat o tom, co se děje a co se chystá, protože je zvláštní, nedozvědět se informace, které souvisí s VVOZP, přímo, ale až nějakým jiným způsobem, zprostředkovaně. Část věcí, které se dozvídá, se již projednávaly na VVOZP, ale netýká se to úplně všeho, připomenul např. průzkum v oblasti přístupnosti studia pro osoby se zdravotním postižením na vysokých školách. Členové by mohli nabídnout i nějakou podporu a spolupráci na úkolech apod.

Pavel Ptáčník na to reagoval tak, že všechny aktuální informace o všech akcích a jednáních sekretariát VVOZP uvádí na svých webových stránkách v rámci Úřadu vlády ČR. Jsou však věci interní, které se dějí v rámci Úřadu vlády ČR, a o tom není potřeba informovat, ale o záležitostech navenek můžeme informovanost ještě zvýšit prostřednictvím webových stránek. To je nejjednodušší cesta, kdo se bude chtít informovat, tak se na stránky podívá. Není účelné obesílat všechny elektronickou poštou.

Alexandr Zvonek uvedl, že si myslí, že ne všechny informace, které se dějí, se najdou na webových stránkách, i tam se můžou objevit s nějakým zpožděním, preferoval by obeslání elektronickou poštou. Lze najít i jiné cesty, pokud je možnost nastavit si automatický odběr, uvítá jej. Nejde o potřebu kontrolovat nebo zasahovat do fungování, ale obecně aby byl člověk informován. Podobně odebírá informace od NRZP ČR.

Klára Šimáčková Laurenčíková uvedla, že možnosti sekretariátu VVOZP jsou limitovány. VVOZP je poradní orgán vlády, nejde o servisní organizaci, určitě ještě intenzivnější vzájemné informování se je možné, jen se musí specifikovat o čem, jaký charakter informací je relevantní a jakou formu pro to najít, aby nebyli spamováni kolegové, kteří jsou naopak zahlceni informacemi.

Václav Krása uvedl, že NRZP ČR rozšiřuje i některé informace z VVOZP jako např. vyhlášení Ceny VVOZP apod. NRZP ČR má jako povinnost z projektu informovat osoby se zdravotním postižením a členské organizace a má pro tento účel vybudovanou velmi rozsáhlou informační síť. Proto sekretariát VVOZP některé informace přímo pošle NRZP ČR s žádostí o jejich distribuci.

Klára Šimáčková Laurenčíková diskusi uzavřela s tím, že se sekretariátem VVOZP bude případně dořešeno technické provedení a zpřesnění typu poskytovaných informací.

Na závěr Klára Šimáčková Laurenčíková poděkovala všem za účast, konstruktivní diskusi a za spolupráci a ukončila zasedání VVOZP.

V Praze dne 25.10.2022

Zapsala: Martina Jelínková
tajemnice VVOZP

Za správnost: Pavel Ptáčník
vedoucí sekretariátu a člen VVOZP

Schválila: Klára Šimáčková Laurenčíková
místopředsedkyně VVOZP